

heemkundige kring
Meise - Oppem - Wolvertem

BERLA

driemaandelijks tijdschrift
jaargang 1984 nummer 8

Berla

HEEMKUNDIGE KRING
MEISE-OPPEM-WOLVERTEM
EN OMGEVING

EREVOORZITTER L. VAN HEMELDONCK
VOORZITTER R. BELLEMANS
SECRETARIS R. MOERENHOUT
PENNINGMEESTER F. HEYVAERT

REDAKTIERAAD R. BELLEMANS
M. GILLISJANS
R. MOERENHOUT
R. MOREAU
W. PAS

ONS TIJDSCHRIFT :

- . verschijnt driemaandelijks
- . jaarabonnement (+ lidgeld) 200 frank
- . los nummer 60 frank

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER :

ROGER MOERENHOUT
KARDINAAL STERCKXLAAN 147
1881 MEISE (OPPEM)
TEL 02-269.74.99

ZETEL VAN DE KRING :

HASSELTBORGSTRAAT 21
1860 MEISE
TEL 02-269.53.15
ASLK 001-1189490-55

BERLA verzamelt alles wat betrekking heeft op onze fusiegemeente en omgeving. Bezit U oude dokumenten, registers, notarisakten, archieven, boeken, landkaarten, alaaam, vroegere gebruiksvoorwerpen van welke aard ook, zichtkaarten, foto's... ? Wij vragen U vriendelijk om inzage te verlenen en bestudering mogelijk te maken. Geef een seintje ! Dank bij voorbaat !

ZALIG

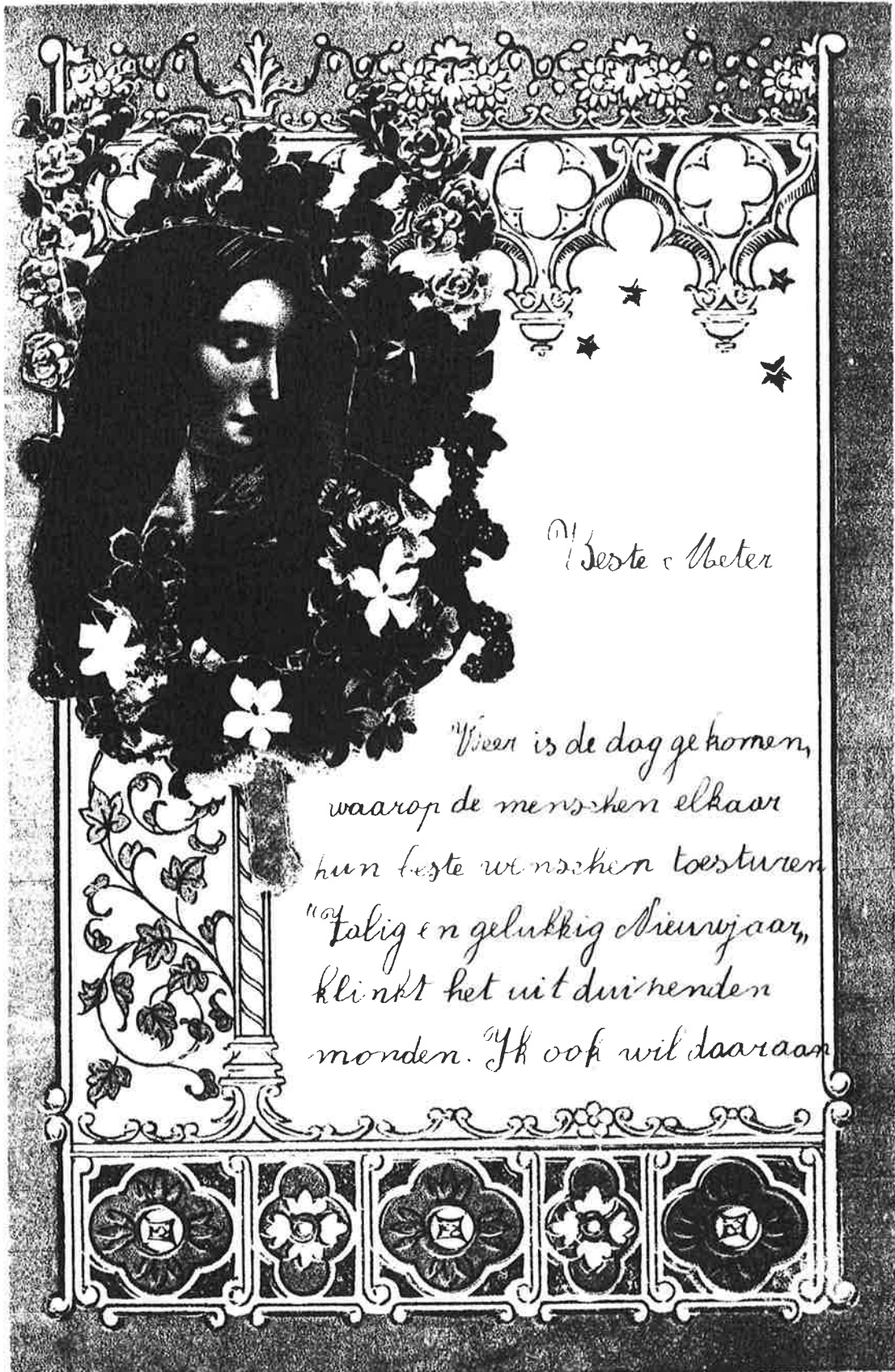
KERSTFEEST

GELUKKIG

NIEUWJAAR

JAKOB SMITS 'DE BOODSCHAP AAN DE HERDERS'

M Beste & Meter

"Veen is de dag ge komen,
waarop de menschen elkaar
hun beste wenschen toesturen
"Zelig en gelukkig Nieuwjaar,
klinkt het uit duizenden
monden. Ik ook wil daaraan

mede doen en ik vergeet neder mijn goed
niet.

Maar wilt Gij misschien denken, dat ik
alleen vandaag aan U denk. Dan zijt Gij
mis hoor!

Welkens als ik in de kerk kom, bid ik
voor U, want Gij zijt toch wel een der beste
vrienden, die ik op de aarde bezit. Ik zou
wel willen dat die vrienden altijd bij me
bleven. Daarom vraag ik aan den goeden
Jesus, U een lang en gelukkig leven
te schenken.

Ik hoop dat ik iets doe, waardoor ik
U zou kunnen bedroeven; dat beloof
ik U. Mijn ouders zal ik (iets) helpen
waar ik kan en in de klas zal ik mijn
uiterste beste doen. Evenals vele andere
mensen tracht Gij ook wel naar het
einde van den oorlog. Dat het jaar 1941
aan alle volkeren den vrede zou mogen
brengen is dan ook de vurig-
ste wens van

Uw dankbaren doopzoon.
Jan

1 Januari 1941.

De Pestepidemie te Wolvertem (1667-1670)

Dat in de 17de eeuw de pest hevig in onze gewesten woedde is reeds ten overvloede beschreven. Met deze algemeen geschiedkundige bewerking zijn de genealogische zoekers echter niet veel geholpen. Over de mensen die door deze verschrikkelijke ziekte getroffen werden kan men nagenoeg nergens, soms sporadisch iets vinden.(1)

Wij hopen hiermee dan ook een nuttige bijdrage te leveren voor onze familie-vorsers. Mocht dit tevens de aanleiding zijn tot een verder doorgedreven onderzoek in verband met de pest en haar gevolgen (verdwijning van hele families, uitwijking e. d.) (2).

Wij bewerkten de parochieregisters van Wolvertem met inbegrip van de registers der verschillende parochies (gehuchten), nl. Rossem, Meuzegem en Imde (3). In totaal vonden wij 300 gevallen, waarvan er 293 door de pest overleden en 7 tengevolge van dysenterie.

In mei 1667 werden twee gevallen van pest vermeld, de daaropvolgende maand waren het er drie. Van juli tot december van dat jaar geen pest-overlijdens. In januari 1668 weer een vermelding van één 'geval', tot en met juli weer geen enkel overlijden met als oorzaak de 'pest'. Wij mogen dit echter wel zien als een zekere 'aanloop', deze zes overlijdens schijnen er reeds op te wijzen dat er 'iets' zou kunnen gebeuren en er gebeurde inderdaad ook wat (4).

Wij noteren vanaf augustus 1668 een geleidelijke toename van het aantal pestgevallen. Aanvankelijk zes, in september reeds tien, oktober zestien, november bracht een kleine daling met twaalf pest-overlijdens en december dertien. De verdere winterperiode bracht een nog sterkere daling in januari met zes gevallen en in februari nog slechts twee.

In maart 1669, een nieuwe lente een nieuw geluid, maar dan een verschrikkelijk geluid, want die maand bereikte men

reeds hetzelfde peil als tijdens de maand november van het vorige jaar. Vanaf mei 1669 mogen wij gewagen van een ware 'pest-explosie' met een hoogtepunt zonder weerga in de maand juli (zie grafiek). Met 42 pest-overlijdens in één maand overtreft dit sterftcijfer het normale aantal met ongeveer het twintigvoudige. Wij stelden vast dat het gemiddelde sterftcijfer in die tijd 16 overlijdens PER JAAR bedroeg (5).

In augustus 1669 een afnemen van de ziekte met een kleine opflakking tijdens de twee volgende maanden om tenslotte zeer sterk te dalen in de maanden november en december.

Opvallend is wel dat voor de warmste periodes ook het hoogste aantal overlijdens werd opgetekend.

Verschillende gezinnen zijn bij de pest-epidemie helemaal ten onder gegaan. Niets of niemand vermocht iets tegen deze boosaardige ziekte.

Men kan zich gemakkelijk een idee vormen van de angst, van de aan paniek grenzende radeloosheid bij het lezen van volgende vermeldingen in de overlijdensakten :

- vijfjarige zoon samen met de vader begraven; (nr. 39)
- de vader, moeder en hun vijf kinderen samen begraven; (nrs. 57-62)
- begraven nadat zij vier dagen onbegraven had gelegen; (nr. 124)
- in allerijl naar het hospitaal van Merchtem overgebracht waar hij dezelfde nacht stierf; (nr. 186)
- en onmiddellijk door de vader begraven naast de HUT waarin zij woonden; (nr. 250)
- en door de moeder begraven achter het huis nadat zij hiertoe niemand had kunnen aanwerven; (nr. 261)

- gestorven in de schoot van de moeder (die zelf door pest overleed), uitgesneden en zonder doopsel begraven in ongewijde grond.
(nr. 204) (7).

Het speelde geen rol meer hoe of waarom de door de pest besmette doden in de grond stopte (van begraven kan hier bezwaarlijk sprake zijn). Men wachtte zelfs niet meer op de priester : een kuil in de tuin, op het erf, in het veld of in het bos en de pastoor werd later dan wel op de hoogte gebracht.

Ook de pastoor Judocas Raessens, die waarschijnlijk handen te kort kwam, is zelf aan de ziekte bezweken. Ondanks het feit dat hij aan pest stierf werd hij in de kerk van Wolvertem begraven, evenals Petrus De Wespín, meier van

Wolvertem en zijn echtgenote Elisabeth De Brisceula.

In een korte bijdrage van J. Lindemans wordt melding gemaakt van 284 pestgevallen (8). In werkelijkheid zijn er 9 meer. Hij maakt tevens melding van het feit dat iemand begraven werd 'in silvulo vulgo vocata rivier' (in het bosje genaamd rivier). Wij lazen de tekst als 'in silvula vulgo vocata Kiviet'. Opmerkelijk is wel dat na raadpleging van verschillende oude kaarten geen van beide benamingen kon teruggevonden (9). Tenslotte, Henricus Van Roo (Van Rode) overleed op 6 augustus 1668 en niet 1663.

Tot daar dit korte overzicht uit een der zwartste bladzijden uit de geschiedenis van Wolvertem.

St. -Rochuskapel Wolvertem,
Gebouwd in 1873 - Hersteld in 1966
Waarschijnlijk opgericht door een familie die dit beloofde tijdens een pestepidemie.

Enkele toelichtingen ivm de naamlijst

De meeste afkortingen en tekens zijn overgenomen uit de cursus "Familie-geschiedenis" van M. Mispelon. Bijkomend gebruikte afkortingen zijn :

j. : ouderdom van de betrokkene;
kv. -mv. - vv. - wv. : kind, man, vrouw, weduwe(naar) van...; nn. : zonder opgave van voornaam.

In de naamlijst wordt verwezen naar de betrokken echtgeno(o)t(e), kinderen, ouder(s) of dienstbode(n) door de vermelding van het volgnummer.

Bijvoorbeeld : bij nummer 271, Verbelen Michael, vindt men de verwijzing (116) zijnde de echtgenote Martina Jacobs eveneens door de pest overleden.

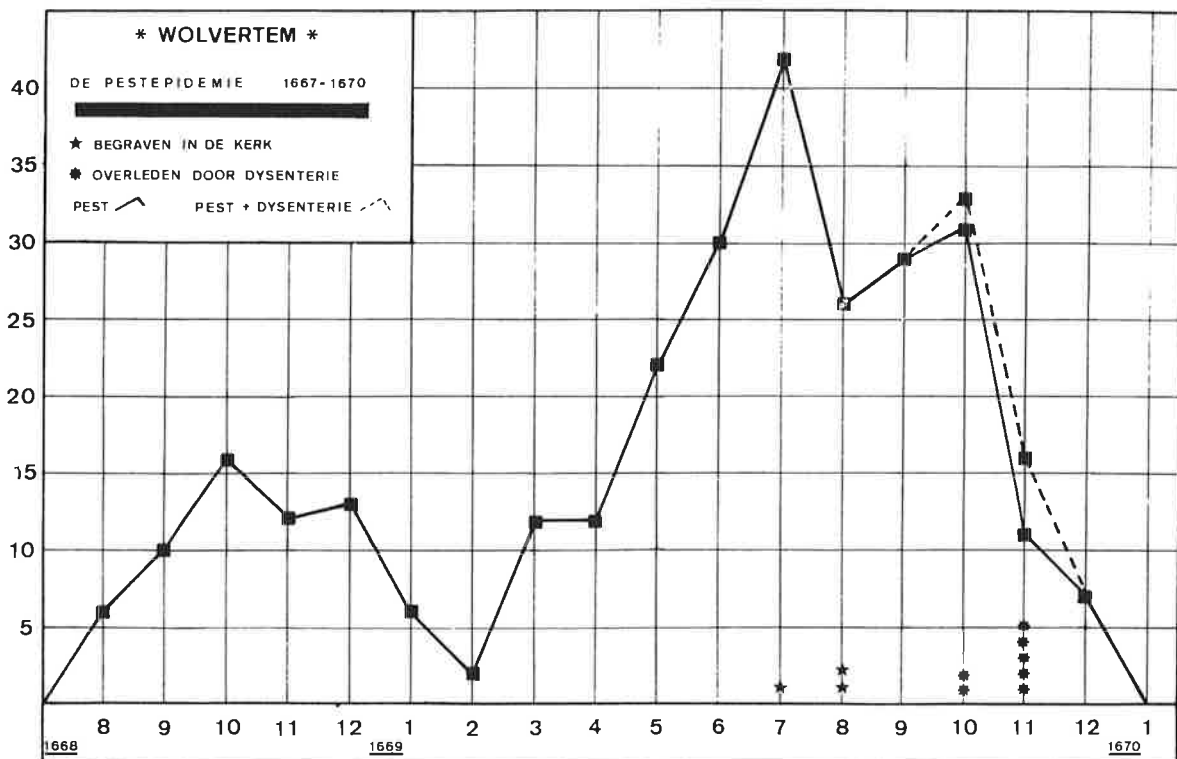
De kolom rechts geeft het register-nummer en folio (recto of verso). Bijvoorbeeld : 12/86 r° betekent : registernummer 12/folio 86 recto.

Voor alle nadere inlichtingen kan U eventueel via Berla, steeds terecht bij de auteur M. Moerenhout.

M. Moerenhout.

Bibliografie - Verwijzingen

- (1) Dr. van Schevensteen, 1932, 2 dln., Documents pour servir à l'étude des maladies pestilentielles dans le marquisat d'Anvers.
- (2) Kan. Dr. Floris Prims, Geschiedenis van Wilrijk, blz. 141-145. In dit werk vinden wij een kronologische opgave van hen die te Wilrijk aan de pest overleden (1664-1666).
- (3) J. Verbesselt, Het Parochiewezen in Brabant, deel IV, blz. 48-49, kaart van Wolverteem.
- (4) Parochieregister : 5 = Wolverteem; 12 = Meuzegem; 14 = Imde; 18 = Rossem
- (5) Parochieregister 5/folio 521 tot 536
- (6) zie in de naamlijst
- (7) De nummers verwijzen naar de lijst
- (8) J. Lindemans, Eigen Schoon en de Brabander, jg. 26, 1943, blz. 55.
- (9) Inlichtingen hieromtrent zijn zeer welkom.

1. ANDRIES Joannes, † 27.6.1667, 3 j. 14/38 r°
 2. ANDRIES Norbertus, † 26.6.1667 14/38 r°
 3. ANDRIES nn., † 22.7.1669, fs. Egidius, 9 j. 5/527 v°
 BERLES is ook BERLIS
4. BERLIS Ludovica, † 22.9.1668, vv. Joannes VAN MALDER 5/519 v°
 5. BERLIS nn., † 27.12.1668, fa. Joannes, 7 à 8 j. 5/522 r°
 6. BERLIS nn., † 28.12.1668, fa. Joannes, 13 j. 5/522 r°
 7. BERLIS nn., † 29.12.1668, fs. Joannes 5/522 v°
 8. BERLIS nn., † 4.1.1669, fs. Joannes, 15 j. 5/522 v°
 9. BERLIS nn., 1.3.1669, fs. Joannes, 1 j. 5/522 v°
 10. BERLIS Fredericus, † 10.9.1669 5/529 r°
 11. BIESMANS Petrus, † 22.9.1669, (+) Rossem 18/116 r°
 BREMDT Michael, mv. Catharina JACOBS (114)
12. BRUSSELMANS Maria, † 20.1.1668 12/85 r°
 13. BRUYLANT nn., † 3.7.1669, fs. Joannes, 13 j. 5/526 v°
 14. BUEKELAERS Andrea, † 5.7.1669, vv. Livinus DE BOECK 5/526 v°
 15. CALUAERT Carolus, † 30.5.1669 (91) 5/525 r°
 CALUAERT Carolus, in zijn huis stierf kind van Erasmus LETTENS
16. CALUAERT nn., † 3.12.1668, fa. Carolus, 20 j. 5/521 v°
 17. CALUAERT nn., † 4.1.1669, fa. Carolus, 18 j. 5/524 v°
 18. CLOUTS Guilielmus, † 22.5.1669 5/523 v°
 19. CROKAERT nn., † 27.4.1669, fa. Joannes, 13 j. 5/523 v°
 20. CROKAERT nn., † 29.4.1669, fs. Joannes 5/524 v°
 21. CROKAERT nn., † 1.5.1669, fs. Joannes, 7 à 8 j. 5/526 r°
 22. CROKAERT nn., † 15.7.1669, fs. senior Joannes 5/527 r°
 23. CROKAERT nn., † 15.7.1669, fs. senior Joannes 5/527 r°
 24. CROKAERT nn., † 24.6.1669, fa. Joannes, huwbaar
 25. CROKAERT nn., † 15.7.1669, fs. senior Joannes 5/525 r°
 26. CROONENS nn., mv. Angela LEEMANS (123) 5/525 v°
 27. CROONENS nn., † 16.6.1669, fa. Laurentius 5/525 v°
 28. CROONENS nn., † 17.6.1669, fa. Laurentius 5/525 v°
 CROONENS Judocus, mv. Joanna DE HERTOGE (69)
29. CUYPERS nn., † 21.4.1669, fs. Magdalena, 10 j. 5/523 v°
 CUYPERS vermoedelijk identiek aan DE CUYPER
30. DE BACKER nn., † 15.5.1669, fa. (31) 5/524 r°
 31. DE BACKER de weduwe nn., † 15.5.1669, moeder van (30), 5/524 r°
 32. DE BOECK Anna, † 16.11.1668, vv. Nicolaes SLAGMOELDER 5/521 r°
 33. DE BOECK Barbara, † 23.3.1669, vv. Benedictus VAN BEVER 5/523 r°
 34. DE BOECK Joanna, † 27.10.1669, vv. Laurent. PELLEMEINTIERS 18/116 r°
 35. DE BOECK nn., † 15.6.1669, fa. illeg., 13 j. 5/525 v°
 36. DE BOECK nn., † 8.7.1669, fs. illeg. Joannes, 13 j. 5/527 r°
 37. DE BOECK nn., † 6.8.1669, fs. Joannes 5/528 r°
 38. DE BOECK nn., † 21.8.1669, fa. Joannes, 11 j. 5/528 v°
 39. DE BOECK Judocus, mv. Cornelia HELLINCKS (ook GELLINCKS) 5/528 v°
 (98)
40. DE BOECK Benedictus, † 22.7.1669 5/527 v°
 DE BOECK Livinus, mv. Andrea BUEKELAERS (114)
 DE BOECK Norbertus, zijn meid † 6.3.1669 (206)
 41. DE BRI(S)CEULA Elisabeth, † 22.8.1669, vv. Petrus DE WESPIN 5/528 v°
 42. DE COSTER Jacoba, † 17.10.1669, 28 j. 12/86 r°
 43. DE CUYPER nn., † 27.4.1669, fs (44) 5/523 v°
 44. DE CUYPER Magdalena, † 27.7.1669, moeder van (43) en (45) 5/528 r°
 45. DE CUYPER nn., † 27.7.1669, fa. (44) zie ook CUYPERS 5/528 r°
 46. DE DONDER Henricus, † 19.10.1669, (+) Rossem 18/116 r°
 47. DE DONDER nn., † 19.10.1669, fs. Henricus (46), 9 j. 18/116 r°
 48. DE DONDER nn., † 24.10.1669, fs. Henricus 18/116 r°
 49. DE DONDER nn., † 6.11.1669, kv. Henricus 18/116 r°
 50. DE GRA(E)VE nn., † 22.12.1668, de vrouw, in Neerthem 5/522 r°
 51. DE GRA(E)VE nn., † ca 15.1.1669, fs. Henricus 5/522 v°
 52. DE GRA(E)VE nn., † 22.1.1669, kv. Henricus 5/522 v°
 53. DE GRA(E)VE nn., † ca 28.2.1669, fs. Henricus, 12 j. 5/522 v°
 54. DE GRONCKEL Eligius, mv. Maria VERHAGHEN (280) 12/86 r°
 55. DE GRONCKEL Stephanus, † 30.9.1669, fs. Eligius, 8 j. 12/86 r°
 56. DE GRONCKEL Catharina, † 2.10.1669, fa. Eligius, 17 j. 12/86 r°
 57/62. DE GRONCKEL Joannes, † 5.10.1669, mv. Anna VERVRANGEN overleed samen met vrouw en vijf kinderen 12/86 r°
 DE GRONCKEL Marcus, mv. Elisabeth (VAN) VIANE (268) 5/527 v°
 63. DE GRONCKEL nn., † 26.7.1669, fa. Marcus, 16 j. 5/528 r°
 64. DE GRONCKEL nn., † 1.8.1669, fa. Marcus, 12 j. 5/528 r°
 65. DE GRONCKEL nn., † 10.8.1669 5/528 r°
 66. DE HERTOGE(H)E Egidius, zijn meid † 30.6.1669 (151) 5/527 v°
 67. DE HERTOGE(H)E Egidius, † 23.7.1669 14/38 r°
 68. DE HERTOGE(H)E Elisabeth, † 31.5.1667, fa., 2 j. 14/38 r°
 69. DE HERTOGE(H)E Joannes, † 30.6.1669, fs., 9 j. 14/38 r°
 DE HERTOGE(H)E Joanna, † 3.11.1668, vv. Judocus CROONENS 5/521 r°
 70. DE HERTOGE(H)E nn., † 18.10.1669, fs. Joannes, 9 j. 14/39 v°
 71. DE HONT Laurentius, † 9.12.1669, in Westrode 5/530 v°
 72. DE MAY Maria, † 14.9.1669 14/39 v°
 73. DEN DUYCKER nn., † 7.11.1668, in Rossem 5/521 r°
 DE PROEST Joannes, mv. Barbara VAN DE VELDE (224)
 74. DE PROEST nn., † 13.3.1669, fs. Joannes 5/523 r°
 75. DE ROOVER nn., † 1.4.1669, fa. Joannes 5/523 r°
 DE ROOVER Gerardus, bij zijn weduwe Anna stierf dienstmeisje verwant langs vaderszijde (29.8.1668) en een ander dienstmeisje, ook bloedverwante, (??9.1668) (145/146)
 76. DE ROOVER Gerardus, zijn weduwe † 25.9.1668 5/520 r°
 77. DE ROOVER nn., † 24.2.1669, fs. Laurentius, 14 j. 5/522 v°
 78. DE ROOVER nn., † 27.3.1669, fa. Laurentius, 3 j. 5/523 r°
 79. DE ROOVER nn., † 28.3.1669, fa. Laurentius 5/523 r°

80. DE ROOVER Joannes, † 30.11.1668, fs. Joannes 5/521 v°
81. DE ROOVER Joannes, † 5.1.1669 5/522 v°
82. DE SMET Maria, † 26.8.1669, fa. Martinus 5/528 v°
83. DE VALCK Gertrudis, † 8.10.1669, 28 j. 14/39 v°
84. DE VLEMINCK nn., 3.10.1669, fa. Philippus 5/529 v°
85. DE VOGELER Maria, † 20.5.1669, ongehuwd 12/86 r°
86. DE VOGELER Martinus, † 23.6.1669, fs., 8 j. 12/85 r°
87. DE VOGELER Matheas, † 25.6.1669, fs., 12 j. 12/85 r°
88. DE VOGELER Stephanus, † 23.5.1669, fs., 13 j. 12/85 r°
89. DE WACHTER Antonius, zijn vrouw † 20.10.1669 in Westrode 5/530 r°
90. DE WACHTER Antonius, † 22.10.1669 in Westrode 5/530 r°
91. DE WAEGENAER Elisabeth, † 27.12.1668, vv. C. CALUAERT (15) 5/522 r°
92. DE WESPIN Franciscus, † 15.7.1669, 11 j. 5/527 r°
93. DE WESPIN Petrus, † 4.8.1669, begraven in de kerk (41) 5/528 r°
94. DICTUS Gerardus, † 13.1.1669 14/38 v°
95. DICTUS Joanna, † 18.11.1669, ongehuwd en hoogbejaard 14/40 r°
96. DICTUS Margareta, † 23.10.1669 14/39 v°
97. GOOSSENS nn., † 14.11.1669, fa. Adrianus, in Westrode 5/530 r°
98. HELLINCKX Cornelia, † 4.7.1669, vv. Judocus DE BOECK 5/526 v°
HERSEEL, HERSELE, HERSEEL, HERSEEL) = VAN HERZELE
HERSEEL, HESSEEL
99. HEYNS nn., † 30.7.1669, fs. Joannes 5/528 r°
100. HEYNS nn., † 3.8.1669, fs. Joannes 5/528 r°
101. HOPMAN Laurentia, † 21.10.1668, in Neerhem 5/520 v°
102. HOPMAN nn., † 4.11.1668, fs. vocati HOPMAN in Neerhem 5/521 r°
103. HOPMAN nn., † 15.11.1668, de weduwe † in Neerhem 5/521 r°
104. HOPMAN nn., † 23.11.1668, fs. Olbrechts alias HOPMAN 5/521 v°
105. HUYGENS Catharina, † 12.5.1669, fa. Guillielmus 14/38 v°
106. HUYGENS Joannes, † 14.5.1669, fs. Guillielmus 14/38 v°
107. HUYGENS Franciscus, † 28.4.1669, fs. Guillielmus 14/38 v°
108. HUYGENS Stephana, † 30.4.1669 14/38 v°
109. HUYGENS nn., † 14.5.1669, in het huis van VAN DEN BERGE 5/524 r°
110. HUYGENS Egidius, † 30.6.1669 5/526 v°
111. HUYGENS nn., † 3.7.1669 twee kinderen van Egidius (110) 5/526 v°
112. HUYGENS nn., † 4.7.1669, fs. Egidius 5/526 v°
113. HUYGENS nn., † 4.7.1669, fa. Egidius 5/526 v°
114. JACOBS Catharina, † 1.6.1669, vv. Michael BREMDT, boskant 5/525 r°
JACOBS Joanna, vv. Egidius HUYGENS (110)
115. JACOBS Joanna, † 30.5.1669, in de boskant 5/525 r°
116. JACOBS Martina, † 28.10.1669, vv. Michael VERBELEN (271) 14/39 v°
ook JACOBS of Maria JACOBS
117. JACOBS Martina, † 19.5.1669, vv. Joannes VAN DEN BERGE (198) 5/524 v°
118. JACOBS nn., † 3.7.1669, fa. Henricus, 7 j. 5/526 v°
119. JACOBS Petrus, † 2.10.1669, 30 j., ongehuwd 12/86 r°
120. JACOBS nn., † 11.5.1669, fa. Philippus, in de boskant 5/524 r°
121. JACOBS Philippus, de vrouw † 18.5.1669, in de boskant 5/524 v°
122. JASPERS Maria, † 25.11.1669, vv. Laurentius VAN DEN BERGE 5/530 v°
KNOOP Guilelmina, vv. Roland VAN OBERT, zoon † 14.9.1668 (254)
KRAKEEL Elisabeth, vv. Joannes HESSIEL (zie VAN HERZELE)
123. LEEMANS Angela, † 13.5.1669, vv. Joannes CROKAERT 5/524 r°
124. LEEMANS Mathea, † 15.8.1668, begraven na vier dagen 5/518 v°
LETTENS Christophorus, bij hem stierf een uitbesteed kind
op 9.9.1668 (147).
LETTENS Cornelius, bij hem stierf een uitbesteed kind op
11.10.1668 (148)
125. LETTENS Cornelius, † 9.10.1668 5/520 r°
126. LETTENS Judocus, † 27.8.1668, fs. Christophorus, 4 à 5 j. 5/519 r°
127. LETTENS nn., † 29.8.1668, fs. Christophorus 5/519 v°
128. LETTENS nn., † 8.9.1668, kv. Christophorus) samen 5/519 v°
129. LETTENS nn., † 9.9.1668, kv. Christophorus) begraven 5/519 v°
130. LETTENS nn., † 10.10.1668, fs. Cornelius 5/520 r°
131. LETTENS nn., † 27.5.1669, fa. Erasmus, stierf in het huis
van Carolus CALUAERT (15)
LODEWIJCKX Josina, vv. Gerardus DICTUS (94)
132. MEERT nn., † 22.3.1669, fs. Joannes, 12 j. 5/523 r°
133. MEERT nn., † 11.7.1669, fs. Joannes 5/527 r°
134. MESAUS Cornelia, † 23.10.1668, vv. Theodorus VINCK (293) 5/520 v°
MESSAUS Nicolaes, mv. Amelberga SENIAERTS, hun kleinkind
over-leed op 3.7.1669 (152)
135. MOCKAERT nn., † 6.9.1669, kv. Petrus 5/529 r°
136. MOCKAERT nn., † 9.9.1669, fs. Petrus 5/529 r°
137. MOCKAERT Judocus, † 22.11.1669 12/86 r°
138. MOCKAERT nn., † 8.12.1669, fa. Judocus 12/86 r°
139/142. MOCKAERT vier kinderen, † 4.12.1669, kv. Judocus 12/86 r°
143. MOERNEY nn., † 1.8.1669, fa. Petrus, 7 j. 18/116 r°
144. MOERNEY nn., † 24.8.1669, fa. Petrus, 13 à 14 j. 18/116 r°
145. NAAMLOOS, † 28.8.1668, bij wwe DE ROOVER, 12 j. 5/519 r°
146. NAAMLOOS, † 9.9.1668, bij wwe DE ROOVER, 18 j. 5/519 v°
147. NAAMLOOS, † 9.9.1668, bij Christ. LETTENS uitbesteed 5/519 v°
148. NAAMLOOS, † 11.10.1668, bij Corn. LETTENS uitbesteed 5/520 r°
149. NAAMLOOS, † 25.10.1668, meid van Petrus VAN DER VEKEN 5/520 v°
150. NAAMLOOS, † 1.11.1668, een vondeling bij Nicolaes DE
SLAGMOLDER.
151. NAAMLOOS, † 30.6.1669, meid van Egidius DE HERTOEGHE 5/526 r°
152. NAAMLOOS, † 3.7.1669, kleinkind van Nicolaes MESSAUS 5/526 v°
153/154. NAAMLOOS, † 16.7.1669, twee kinderen van de smid 5/527 r°
155. NAAMLOOS, † 21.7.1669, Catharina de vrouw van de smid 5/527 v°
156. NAAMLOOS, † 20.9.1669, fs. Petrus, 8 j. 18/116 r°
157. NAAMLOOS, † 29.10.1669, een vondeling uit Brussel 14/39 v°
158. NAAMLOOS, † 14.11.1669, aan dysenterie, in Neerhem 5/530 r°
OLBRECHTS zie HOPMAN
159. PARIJS Joanna, † 21.10.1668, weduwe in Neerhem 5/520 v°
PARIJS Catharina, vv. Lambertus SCHAMPAERT (168)

160. PEETERS Catharina, † 27.6.1669, vv. A. VAN 'T SEVER (262) 5/526 r°
- PELLEMIENTERS Laurentius, mv. Joanna DE BOECK (34)
161. PELLEMIENTERS Maria, † 10.12.1669, vv. J. MOCKAERT (137) 12/86 r°
14/39 v°
162. PLAS Anna, † 25.10.1669, zuster van (163) 14/39 v°
163. PLAS Christophorus, 25.10.1669, broer van (162) 14/40 r°
164. PLAS Joannes, † 26.11.1669, 6 j. 5/527 v°
165. RAESSENS Judocus, † 21.7.1669, onderpastoor-Wolvertem 14/39 v°
166. ROELANTS Martinus, de wwe † 27.9.1669 14/39 v°
167. ROELANTS Martinus, † 14.9.1669 5/524 v°
168. SCHAMPAERT Lambertus, † 28.5.1669, mv. Catharina PARIJS 5/525 r°
169. SCHAMPAERT Gerardus, † 4.6.1669, fs. Lambertus 5/527 v°
170. SCHAMPAERT nn., † 25.7.1669, fs. Lambertus 5/528 r°
171. SCHAMPAERT nn., † 26.7.1669, fs. Lambertus 5/528 r°
172. SCHAMPAERT nn., † 29.7.1669, fs. Lambertus 5/528 r°
173. SENIAERTS Amelberga, (ook ZANDERS), vv. Nicolaes MESSAUS 5/525 v°
SLACHMAELDER Maria, † 8.6.1669, vv. Judocus VAN WEMMEL (150) 5/522 r°
174. SLAGMOLDER Nicolaes, vondeling overleed in zijn huis 14/38 r°
SLAEGMOELDER Nicolaes, mv. Anna DE BOECK (32) 14/38 r°
175. SMESMANS Gerardus, † 21.5.1667 14/39 v°
176. SMESMANS Petronella, † 4.6.1667 5/526 v°
177. SMESMANS Maria, † 25.10.1669 12/86 r°
TERUEKOEREN is TERWECOREN 5/527 v°
178. TERUEKOEREN Barbara, † 3.7.1669 5/529 r°
179. THEEUS Anna, † 8.10.1669, 17 j. 5/528 r°
180. THEEUS Joannes, † 5.10.1669 18/115 v°
181. THEUS nn., † 8.6.1669, fs. Nicolaes 18/115 v°
182. TROGH Guilielmus, † 11.7.1669, weduwnaar 18/115 v°
183. TROGH nn., † 28.8.1669, fs. Guilielmus 5/528 r°
184. VAN BEVER Adrianus, † 10.8.1669 5/520 v°
185. VAN BEVER Barbara, † 14.10.1668 5/529 r°
186. VAN BEVER Benedictus, mv. Barbara DE BOECK (33) 5/520 v°
VAN BEVER Guilielmus, † 19.10.1669, in hospitaal Merchtum 5/519 r°
187. VAN BEVER Joannes, † 1.9.1668, koster te Wolvertem 5/528 v°
VAN BEVER Marcus, mv. Maria VAN DER VEKEN (221) 5/523 v°
188. VAN BEVER nn., † 18.8.1669, fs. Marcus, 4 j. 5/523 r°
189. VAN BEVER nn., † 6.4.1669, fs. Benedictus, 10 à 11 j. 5/527 v°
190. VAN BEVER nn., † 22.3.1669, fs. Benedictus, 5 j. 5/525 v°
191. VAN BEVER Michael, † 23.7.1669 5/527 r°
192. VAN BEVER nn., 19.6.1669, fs. Michael (proles illeg.) 5/527 r°
193. VAN BEVER nn., † 18.7.1669, fs. Michael 5/527 v°
194. VAN BUGGENHOUT nn., † 6.7.1669, fs. Jeronimus 5/527 v°
195. VAN BUGGENHOUT nn., † 20.7.1669, fa. Jeronimus 5/530 r°
196. VAN CAMPENHOUT Anna, † 7.11.1669, vv. Gerardus VAN DEN BERGE, in Neerhem, dysenterie 5/527 r°
197. VAN CAMPENHOUT Laurentius, † 10.7.1669 5/525 r°
198. VAN DEN BERG(H)E Catharina, † 3.6.1669, fa. Joannes en Martina JACOBS (117) 5/525 r°
199. VAN DEN BERG(H)E Joannes, † 18.5.1669, fs. Joannes 5/524 v°
VAN DEN BERG(H)E Gerardus, mv. Anna VAN CAMPENHOUT (196) 5/521 r°
200. VAN DEN BERG(H)E Martina, † 27.10.1668, de meid van Joannes DE ROOVER 5/521 r°
VAN DEN BERG(H)E in dit huis overleed een zoon van HUYGENS (109)
201. VAN DEN BERG(H)E nn., † 12.11.1669, fs. Gerardus 5/530 r°
VAN DEN BERG(H)E Petronella, vv. Gerardus WILLEMS (295/298)
VAN DEN BERG(H)E Philippus, mv. Joanna VERSMISSEN (287)
202. VAN DEN BERG(H)E Philippus, † 23.10.1669, samen met drie van zijn kinderen 14/39 v°
203. VAN DEN BERG(H)E Laurentius, † 17.11.1669, in de boskant 5/530 v°
204. VAN DEN BOSCH nn., † 27.7.1669, fs. Joannes, ongedoopt 5/528 r°
205. VANDEN BOSCH nn., † 13.5.1669, 3e kind van Joannes en van Magdalena DE CUYPER (29, 43/45) 5/524 r°
206. VAN DEN BROECK Catharina, † 6.3.1669, meid van Norbertus DE BOECK 5/523 r°
207. VAN DEN BROECK Laurentius, † 2.11.1669 14/40 r°
208. VAN DEN HOVE Petrus, de vrouw † 1.9.1669, fa. Martinus 18/116 r°
209. VAN DEN HOVE Petrus, † 12.9.1669, (†) kerkhof Rossem 18/116 r°
210. VAN DEN SLACH Egidius, † 9.11.1669 14/40 r°
211. VAN DEN SLACH nn., † 4.11.1669, fs. Egidius 14/40 r°
212. VAN DEN VOREN Anna, † 20.8.1669, vv. Guilielmus ?... 5/528 v°
VAN DE PERRE Antonius, mv. Barbara VERRASSEL (VERHAS-SELT) (285) 5/528 v°
213. VAN DE PERRE Antonius, † 27.8.1669 5/529 r°
214. VAN DE PERRE nn., † 29.8.1669, fs. Antonius, 18 j. 215/216. VAN DE PERRE nn., † 10.8.1669, 2 zoons van Antonius 5/528 r°
217. VAN DER GUCHT nn., de weduwe † 3.3.1669 18/115 v°
218. VAN DER GUCHT nn., † 3.3.1669, fs. (217) 18/115 v°
219. VAN DER HAGE Catharina, † 17.10.1668, vv. Joannes VIITS 5/520 v°
VAN DER SMISSEN is ook VERSMISSEN 5/522 v°
220. VAN DER SMISSEN nn., † 12.1668, 14 j. 5/528 v°
221. VAN DER VEKEN Maria, † 20.8.1669, vv. Marcus VAN BEVER 5/521 r°
222. VAN DER VEKEN nn., † 14.11.1668, fa. Petrus, 18 j. 5/521 v°
VAN DER VEKEN Petrus, in zijn huis overleed de meid (149) 5/521 v°
223. VAN DER VEKEN Petrus, † 21.11.1668, in de boskant 5/523 r°
224. VAN DE VELDE Barbara, † 27.3.1669, vv. Joannes DE PROEST 5/525 v°
225. VAN DE VELDE Joannes, † 16.6.1669 5/525 v°
226. VAN DE VELDE Joannes, de vrouw † 17.6.1669 5/526 r°
227. VAN DE VELDE nn., † 25.6.1669, fs. Joannes 5/526 r°
228. VAN DE VELDE nn., † 28.6.1669, fa. Joannes, 11 j. 5/526 r°
229. VAN DE VELDE nn., † 28.6.1669, fa. Joannes 5/526 r°
230. VAN DE VELDE nn., † 29.6.1669, fa. Joannes 5/520 v°
231. VAN HERZELE Joannes, † 11.10.1668 5/521 r°
232. VAN HERZELE nn., † 2.11.1668, fs. Joannes, 14 j. 5/521 v°
233. VAN HERZELE nn., † 3.12.1668 kv. Joannes

234. VAN HERZELE nn., † 12.12.1668, fa. Joannes 5/522 r°
VAN HOOGENBERCK (-BERGH) Margareta, vv. Gerardus DE VO-
LER (84) 14/38 v°
VAN HUMBEECK (-BEKE) Catharina, vv. Petrus MOERNEY
(143/144) 14/38 v°
VAN HUMBEKE Joanna, vv. Guillelmus TROGH (182) 14/39 v°
235. VAN HUMBEKE nn., † 13.5.1669, fa. Joannes, 5 j. 14/38 v°
236. VAN MALDER Barbara, † 11.10.1668, vv. (187) 14/38 v°
237. VAN MALDER nn., † 1.9.1669, (vroedvrouw ?) 14/38 v°
238. VAN MALDER Judocus, † 8.8.1669 5/528 r°
239. VAN MALDER nn., † 22.7.1669, fa. Judocus 5/527 v°
240. VAN MALDER nn., † 27.7.1669, fa. Judocus 5/528 v°
241. VAN MALDER Anna, † 28.8.1669, fa. Judocus 5/529 v°
242. VAN MALDER Joannes, mv. Ludovica BERLIS (HERBOS) (4)
de kiviët (Kievit) 5/529 v°
243. VAN MALDER Joannes, † 30.8.1668, fs. Joannes, 12 à 14 j. 5/520 r°
244. VAN MALDER nn., † 11.8.1669, fa. Joannes 5/519 r°
245. VAN MALDER nn., † 8.10.1668, fa. Joannes, (†) kiviët 5/528 v°
246. VAN MALDER nn., † 6.10.1668, fa. Joannes, (†) kiviët 5/520 r°
247. VAN MALDER nn., † ??6.1669, fa. Stephanus, 7 j. 5/525 r°
248. VAN MALDER nn., † 3.12.1668, fs. Stephanus, dood gevonden en
door de vader in het veld begraven 5/521 v°
249. VAN MALDER nn., † 20.9.1668, fs. Stephanus, 4 j. 5/519 v°
250. VAN MALDER nn., † 22.12.1668, fs. Stephanus, door de vader on-
middelijke begraven naast hun HUI 5/522 r°
251. VAN MOER Philippus, † 31.12.1668 5/522 v°
252. VAN MOER nn., † 3.7.1669, kv. Philippus 5/526 v°
253. VAN MOER nn., † 10.8.1669, fs. Philippus 5/528 r°
254. VAN OBERT nn., † 14.9.1668, fs. Rolandus en Guillelmina
KNOOP, 16 à 17 j. 5/519 v°
255. VAN RODE Joanna, † 24.4.1669, meid van Joannes V/D BOSCH 5/523 v°
256. VAN RODE Petrus, † 11.10.1669 14/39 v°
257/260. VAN RODE Petrus, de vrouw † 28.9.1669, met 3 kinderen 14/39 v°
261. VAN RODE Henricus, † 6.8.1668 5/518 v°
262. VAN T SEVER Arnoldus, † 7.6.1669, rentmeester van het
klooster, mv. Catharina PEETERS (160) 5/525 v°
263. VAN T SEVER nn., † 10.6.1669, fs. Arnoldus 5/526 r°
264. VAN T SEVER nn., † 21.6.1669, fa. Arnoldus 5/526 r°
265. VAN T SEVER nn., † 23.6.1669, fs. Arnoldus, 5 j. 5/526 r°
266. VAN T SEVER nn., † 23.6.1669, fa. Arnoldus, 14 j. 5/526 r°
267. VAN T SEVER nn., † 29.6.1669, fa. Arnoldus 5/526 r°
268. VAN VIANE Elisabeth, † 27.7.1669, vv. Marcus DE GRONCKEL
5/527 v°
VAN VIANE is ook VIANE
VAN WEMMEL Judocus, mv. Maria (DE) SLACHMAELDER (173) 5/529 r°
269. VAN WEMMEL Philippus, † 7.9.1669 14/39 v°
270. VERBELEN nn., † 14.9.1669 14/39 v°
271. VERBELEN Michael, † 28.10.1669, mv. Martina JACOBS (116) 14/39 v°
272. VERBELEN nn., † 31.10.1669, fa. Michael 14/39 v°
273. VERBET Amelberga, † 6.4.1669 14/38 v°
274. VERBET Anna, † 24.3.1669 14/38 v°
275/276. VERBET Catharina, † 6.4.1669, (†) met kind en (273) 14/38 v°
277. VERGANSEN Guillelmus, † 23.10.1669 5/530 r°
278. VERGANSEN nn., † 9.10.1669, kleinzoon Guillelmus, overleden in
Westrode 5/529 v°
279. VERGANSEN nn., † 9.10.1669, in Westrode 5/529 v°
280/283. VERHAGHEN Maria, † 23.9.1669, vv. Eligius DE GRONCKEL,
(†) samen met drie van haar kinderen 12/86 r°
284. VERMEREN nn., † 12.7.1669, fs. Stephanus, 12 j. 5/527 r°
285. VERRASSEL is VERHASSELT
285. VERRASSEL Barbara, † 23.8.1669, vv. Antonius VAN DE PERRÉ 5/528 v°
286. VERREYKEN Gerardus, † 3.7.1669 5/526 v°
287. VERSMISSEN is ook VAN DER SMISSEN
287. VERSMISSEN Joanna, † 1.11.1669, vv. Phil. V.D. BERGHE 14/40 r°
287. VERSMISSEN Ludovicus, mv. Margareta WARMOES (293)
287. VERSMISSEN Maria, vv. Christophorus LETTENS
288. VERSTAPPEN, † 1.7.1669, meid van Henricus VERSTAPPEN 5/526 v°
289. VERSTAPPEN nn., † 1.7.1669, fa. Henricus, 8 j. 5/526 v°
290. VERVRANGEN Anna, † 23.9.1669, vv. Joannes DE GRONCKEL (57) 12/86 r°
291. VIANE nn., † 21.9.1669, fa. Cornelius (zie ook VAN VIANE) 5/529 v°
292. VINCK Joannes, † 12.10.1668 5/520 v°
293. VINCK Theodorus, † 13.11.1668 5/521 r°
VINCK Theodorus, mv. Cornelia MESAUS (134)
VITS Joannes, mv. Catharina VAN DER HAGE (219)
294. WARMOES Margareta, † 13.10.1668, vv. Ludovicus VERSMISSEN
5/520 v°
295. WILLEMS nn., † 16.10.1669, fa. Gerardus, 6 j., Boskant 5/529 v°
296. WILLEMS nn., † 17.10.1669, fa. Gerardus, (†) met (295) 5/529 v°
297. WILLEMS nn., † 12.11.1669, fa. Gerardus, 11 à 12 j. 5/530 r°
298. WILLEMS nn., † 6.11.1669, fs. Gerardus, Boskant 5/530 r°
299. WIJNS nn., † 27.8.1669, fs. Joannes 5/528 r°
300. WIJNS nn., † 27.10.1669, fs. Joannes 5/530 r°
ZANDERS Amelberga, zie Amelberga SENIAERTS, vv. Nicolaes
MESSAUS (152)

Een nieuw 'werk'-jaar

Het nieuwe jaar staat voor de deur, het derde jaar dat het tijdschrift van Berla verschijnt. Wij zijn nog jong, streven naar degelijkheid, ijveren voor ruimere verspreiding.

Wij hopen dat de tweede jaargang U menige bijdrage bracht die heeft kunnen boeien. Ook in 1985 willen we zulks doen.

Wij streven ook in 1985 ernaar om onze kring degelijk te laten werken. Maar daartoe is naast inzet ook een groot ledenaantal vereist. Wij voegen hierbij twee betalingsformulieren. Waarom? Eén formulier zal U beslist voor Uzelf

gebruiken. Het lidgeld 1985 blijft onveranderd vastgesteld op 200 Fr. Wij weten dat U ook in 1985 lid van Berla wil blijven. Met het andere formulier kan U Berla helpen door een lidmaatschap te schenken aan een vriend of kennis, ook kan U helpen door een lid te werven. .

Bezorg 'n stortingsformulier aan een belangstellende en werf zo een nieuw lid. U bewijst er Uw heemkring meer dan een dienst mee. Wij danken U bij voorbaat van harte voor Uw medewerking. Ook bedanken wij bijzonder hier al diegenen die Berla steunen door een hoger bedrag te storten. Voor waar een mooi gebaar.

 LIDGELD BERLA NOG STEEDS 200 FR

Voordracht door J. Verbesselt

datum : vrijdag 18 januari 1985 om 19u30

plaats : vergaderzaal "DE SNIPPER"
Brusselsestw 73 - 1860 Meise
(ingang langs parking Vandenberghe-
centrum)

onderwerp : GESCHIEDKUNDIG VERBAND
TUSSEN MEISE EN DE OMLIGGENDE
GEMEENTEN

organisatie : in samenwerking
"Davidsfonds" en "Berla"

Noteer zeker en vast deze datum. Iedereen is welkom.
Tegenwoordigheid van de leden sterk aanbevolen.

d'Herberghe Genaempt Ste-Merten

De eigendom van de familie De Donder die zich bevindt op de hoek van de Brusselse steenweg en de Krogstraat te Meise, komt reeds voor in het "Caertboeck" dat in 1717 getekend werd. Natuurlijk was het niet zo uitgestrekt als het huidige kompleks.

Samen met de "Caerte figuratiff" werd het "Cohier van alle ghebruyckers der goederen gheleghen binnen de prochie, ende juridictie van Meys" opgesteld. De inschrijvingen eindigen rond 1800.

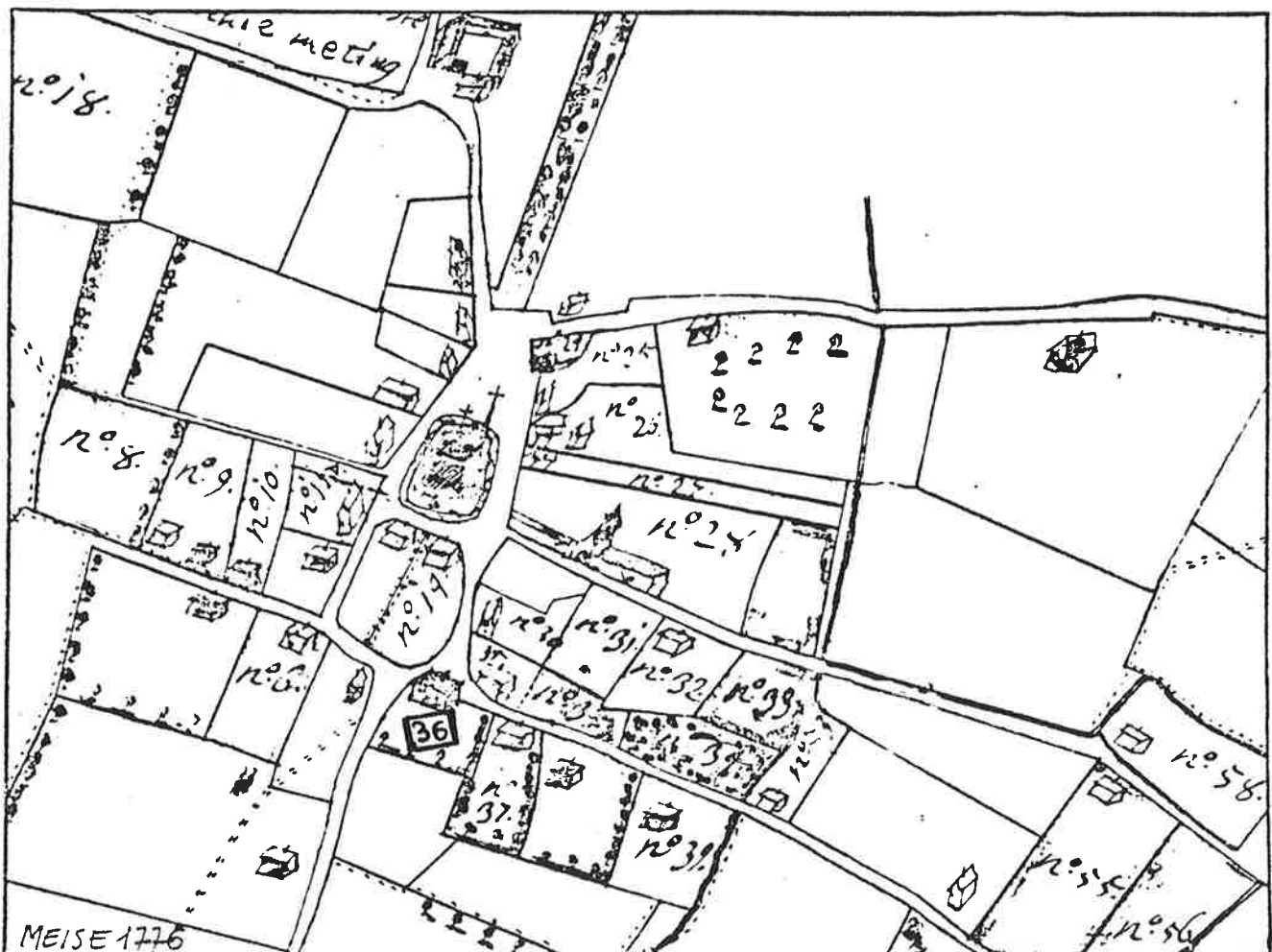
Het kaartje hierbij leert ons de ligging van het toenmalige gebouw kennen. Onder nummer 36 vinden wij: "Het huys ende herberghe genaempt Ste-Merten, groot sonder straete 40 roeden, van Jan CUDDEMANS, voorgaenden huerlinck". De belasting werd vastgesteld op "0 stuyvers 2 Oorden 1 Mijt". Dit bedrag bleef ongewijzigd tot de Franse Revolutie.

Naast de "herberghe" lag een boomgaard van 77 Roeden, toendertijd in

gebruik door Adriaan PUTTEMAN. Zijn huis stond waar nu de winkel van de familie Janssens gelegen is. De bijhorende grond reikte tot de Boechtstraat. Jan Cuddeman (Ceuddemans) bezat een eigendom in de Boechtstraat naast de voetweg waarvan men aldaar de sporen nog vindt.

In 1714 verhuist hij naar de "herberghe Ste-Merten". In 1719 betreft Hendrik Vermeiren de herberg. Na zijn overlijden verder uitgebaat door zijn weduwe en zijn zoon Peter. In 1739 volgt dan Weduwe Nicolaes Van Dooren; in 1744 Judocus Helleboogh en in 1761 Nicolaes Bernardus Van den Heuvel. In 1782 wordt Andries Van Bever uitbater en blijft zulks tot het einde van de inschrijvingen in het "Cohier" (Franse Revolutie).

In 1794 kwam Andries Van Bever in het bezit van de "bogaert thegen d'herberghe Ste-Merten, groot sonder straete 77 roeden". Dit betekende de vorming van het huidige goed.

De Kasteelklok van Bouchout

Bij restauratiewerken aan het slot van Bouchout werd de kasteelklok uit de bouwvallige campanile verwijderd en op een ander gebouw van het complex terug opgesteld om als werkklok gebezigd te worden.

Dank zij de bereidwilligheid van de Heer De Wolf, conservator, konden wij deze klok van dichtbij bekijken en onderzoeken : zij is nog in uitstekende staat en de opschriften kunnen nog gemakkelijk gelezen worden, hoewel de vogels hun zitplaats niet altijd gespaard hebben...

De ongeveer 85 kg wegende klok draagt het wapen van de ROOSE's : op een veld van keel een zilveren keper en drie zilveren rozen : het type van sprekend wapen.

Het opschrift tegen de beugel luidt : STEPH. ROELANS ME FUNDIT BRUXELLES ANNO 1762; op het lichaam van de klok staat te lezen : PIERRE CAREL JOSEPH ROSSE, BON DE BOUCHAUTE etc ANNA ELENA SA COMPAYNE.

Dit mengelmoes van talen, benevens de nodige taalfouten en vergeten letters komt zeer dikwijls voor, zowel op oude klokken als bij grafschriften; de Latijnse krans is te verklaren door het feit dat klokkengieters overwegend op kerkbestellingen aangewezen waren waardoor bij -occasionele- bestelling van klokken voor profaan gebruik deze laatste ook wel Latijnse opschriften kregen.

De opdrachtgever, Pierre-Charles-Joseph Roose, was geen eigenlijke Brabander (in de huidige zin van het woord) en was ook slechts zijdelings in het bezit van de baronie Bouchout gekomen.

Inderdaad was hij de jongere broer van baron Melchior-Frans-Jozef die, nog jong, reeds in 1745 overleden was, met als enige erfgenaam een knaapje van 7 jaar, Arnold-Melchior, die onder de hoede van zijn moeder (een geborene Vanderlinden d'Hoogvorst van het naburige kasteel) titelvoerend

baron werd om echter zonder nageslacht te verdwijnen, sneuvelend als kapitein in een ruitersregiment van Maria-Theresia op 15 augustus 1760 bij de slag van Humelen (Silezië) tegen de legers van koning Frederik de Grote van Pruisen. Enkele jaren geleden hing nog zijn obiit in de noorder dwarsbeuk van de kerk van Meise.

Daar de slechts 22-jarige baron vrijgezel was, verviel het bezit Bouchout en de titel van baron aan zijn oom Pierre-Charles-Joseph, die als majoor van de stad Antwerpen (waar de familie Roose sedert lang gevestigd was in de buurt van de St-Jacobskerk, op de hoek van de Eikenstraat in de huidige zetel van de Paribas) buiten Bouchout opgegroeid was.

Pierre-Charles-Joseph was gehuwd met de Antwerpse patriciërdochter Emptinck, de Anna-Elena op de klok vermeld. Haar familie had, zoals de Roose's, haar grafkelder in de voornoemde St.-Jacobskerk.

Door de aanslepende erfenisrompslomp rondom de gesneuvelde titelvoerder heeft het een tijdje geduurd eer Pierre-Charles-Joseph officieel in het bezit van de baronie gesteld werd : er mag dus aangenomen worden dat de klok besteld en geplaatst werd ter gelegenheid van zijn plechtige intrede hier.

Pierre-Charles-Joseph Roose was ook heer van Baisy en Loupaigne (het etc van het klokkenopschrift) en werd op 7 juli 1770 tot graaf van Baisy verheven. Hij stierf te Antwerpen op 10 maart 1776.

In de (gedeeltelijk) bewaarde rekeningen uit de 18de eeuw van de Familie Roose (stadsarchief Brussel) konden wij niets vinden over de klok.

De thans weer opgestelde klok zal elektrisch bediend worden. Om te voorkomen dat metaalmoeiheid en barsten zouden optreden (statisch natrillen van de hamer) zal de klok beweegbaar blijven.

Lucien Van Hemeldonck (juni 1972)

Imde - Toponymisch bekeken

Dit is een bijdrage met toponymische notities betreffende "Imde, Impde, Hemd, Hamsteren, Beemd, enz ..."

Vooraf enkele klankwetten welke van belang zijn om het verdere betoog beter te kunnen volgen.

Imde of Impde wordt dialektisch uitgesproken met "U"-klank : (um) (ym = ûm). De plaatsnaam ¹ in het gehucht Slozen - "Bemmeren" (Beemden) wordt uitgesproken als "bummeren" (beemderen). Het kledingstuk "hemden" in het dialekt wordt uitgesproken "hummeren" (hemderen). De letter "p" in Impde of Impte is ook waar te nemen in "bempt" (beemd).

Welke vormen en grafieën van Imde kennen we ?

1145 : Immechia of Immechiae
1147 : Himethea of Himetha (zie Carnoy)
1197 : Emmethea
13de eeuw : Ymethe of Immetheae
1440 : Himmestia of Impde(n)
nu : Imde of Impde.

Afleiding of Etymologie : Waarschijnlijk komt "Himethea" van het pre-Romaans woord "Hamithja", dat de verzamelnaam is van "ham" in de betekenis van "omsloten weiden" (beemden). Zie hieromtrent Carnoy, *Origines des noms des communes de Belgique*; tome 1 blz. 345.

"Hamithja" bevat twee bestanddelen : "ham" en "meet" of "made" en betekent in zijn geheel : een omsloten weidegebied of beemd.

Waarschijnlijk hebben wij hier te doen met een Keltisch-Germaans woord (Indo-Germaans).

Carnoy, die wellicht Imde nooit bezocht heeft, geeft hier wel een logische oplossing. Imde bezit immers heel wat beemden en weilanden rondom twee waterlopen gelegen, namelijk de Meuzegembeek en de Zijp die samen

de Molenbeek vormen. Op de stafkaarten vinden we dan ook als toponiemen : "Vlieten" en "Beemden".

Het is bijna zeker dat Prof. Carnoy bij Jan Lindemans te rade is gegaan. Dat de benaming "Imde" afstamt van een Indo-Germaans woord bewijst geenszins dat het ontstaan is vóór de tijd der Romeinen. Het is een typisch Frankische woordvorm en het is hoogst waarschijnlijk dat Imde tijdens de eerste Frankische invasie is ontstaan.

Verdere vergelijkingen en bewijzen voor deze visie. Vooreerst heeft "Imde" niets te maken met een persoonsnaam ("Immo"). Ook niet met de plaatsnamen Immersele, Imhain (Waterloo) of Impe. Deze hebben een totaal andere oorsprong. Wel te vergelijken zijn : "Beemd", "Lahamaide" en "Hamme" (bij Wemmel en Dendermonde).

Vergelijken we eerst het woord "Beemd" : oorsprong "bi-hamitha". Komt van "hamithe" waarvan het woord "hameide" afkomstig is en dat barreel of afsluitboom, afsluiting, slagboom, enz... betekent.

Vergelijken we met de plaatsnaam "Hamei" te Merchtem. In 1406 noteert men "Buten de hameyde, neven de vesten". In 1507 : "In de Bogaertstraete aen de hameye aen de veste". In 1709 : "De hameye inde Spiegelstraete aende veste". (Zie hiervoor J. Verbesselt : "De Vrijheid Merchtem" blz. 331).

Dit bewijst dat "hameye" iets te maken heeft met een afsluiting. En daar "beemden" of "hammen" omsloten weiden zijn, heeft dit wel iets te maken met Imde (Himethea). Dit bewijzen ook de toponiemen te Wolvertem : Casteelbempd, Joncherenbempd (joncherije = hongerije - zie Verbesselt E. S. B 1955). In Meedekenveld herkent men "methea"

of "meete" of "made" = weiden.'

Wij vertrekken weer van "bi-hamitha" en blijven nu even stilstaan bij de stam "bi" die bij de naam "Imde" verdween. Wij zien deze vorm in volgende toponiemen : bi-gard (Bijgaarden) is een omsloten gaard, boomgaard of weide. Gard, garden (Engels) krijgt een inversie in het Russisch, nl. de metathesis "grad" : Leningrad, Stalingrad, Novgorod, Titograd, Beograd... (betekenis = ommuurde ingesloten stad). Equivalent in het Engels is "tun", "ton", "town" (is gelijk aan het middelnederlands "tuin") waarvan vele voorbeelden.

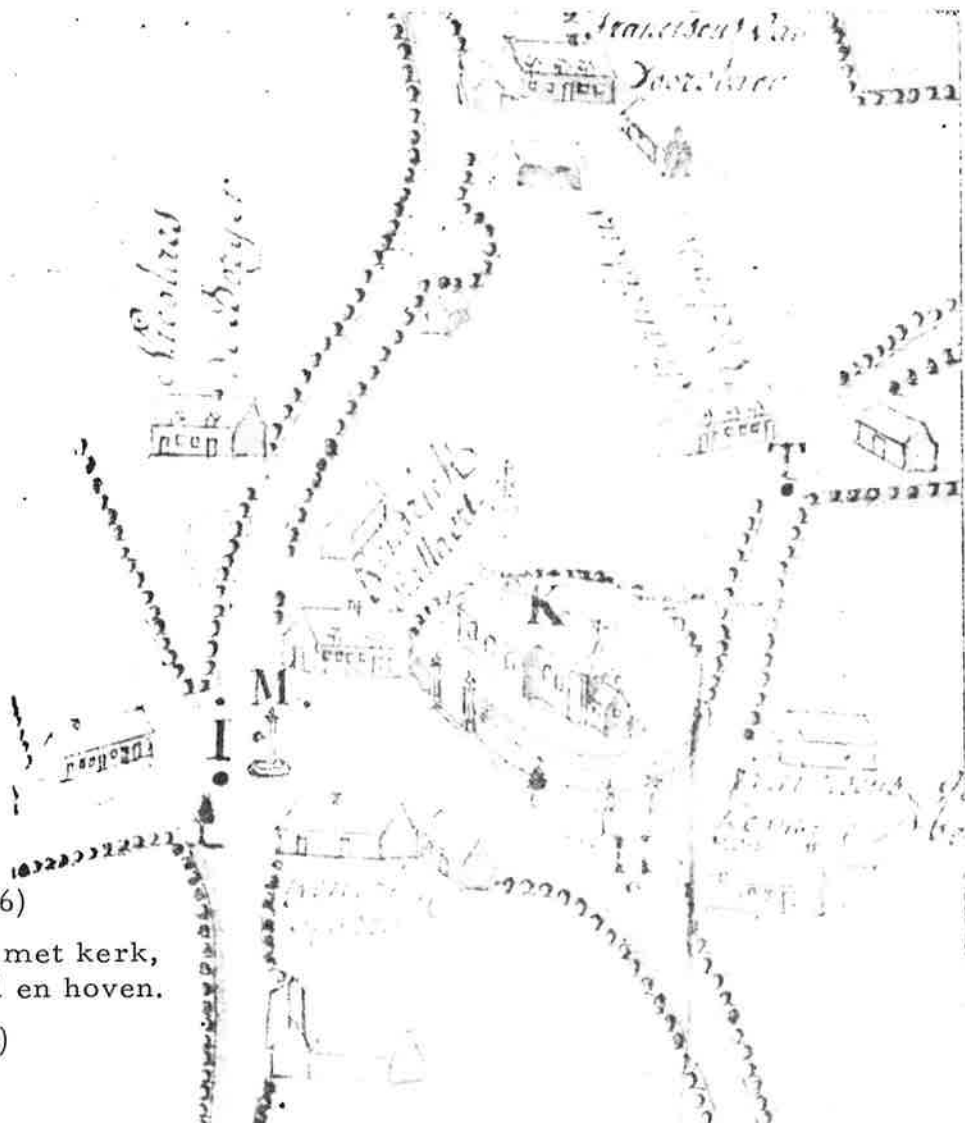
Verder vindt men "bi" terug in :
"Bijloke" = bi-loke en lok = luik;
"Bethune" = bi-tun en tun = tuin, omheining, omsluiting. Er is ook "bijvang" (bi-vanc) = een afzonderlijk geheind stuk genomen uit het vrije veld

en bij een hofstede gevoegd. Vergelijk met : uitvang, voorvang en de andere termen uit het Middelnederlands.

Zo is dan "Beemd" ontstaan uit "bi-hamithi" of "bi-hemede" (waarin we weer Imde kunnen ontdekken).

Een "beemd" is volgens J. Lindemans (zie Toponymische Verschijnselen V, 2, blz. 23-45) een hooiwinning voor de wintervoeding van het vee, die derhalve moest ingesloten worden en, buiten het ingetuinde akkerland, een nieuwe omsluiting vergt. De oudste vormen bevatten nog het woordje "bi" (om) in een woord dat omheining betekent.

Vergelijk de Gotische vormen met "bi" :
"Biburg" in Duitsland komt van "bi-burgeins" en betekent volgens

IMDE (1786)

Dorpskom met kerk,
schandpaal en hoven.

(K. P. 895)

Förstemann een omheinde legerplaats.

Verder betoogt J. Lindemans dat "Hemethe" de oude naam is van de parochie Imde. In het jaar 1170 leest men : "allodium de emmetha" (Cart. Afflig. 25) en ook "sylvam... in ymetha" (Cart Grimb.).

Stallaert en Prims geven verschillende "hemethe's" in het Antwerpse. Bij Dendermonde vindt men in 1607 "int hemd" en in 1668 "int hemde". Kan. Laenen schrijft in de uitgave Brabant I, 34 : "de heimade of de gemene gronden". Hier zien we duidelijk dat "Himethea" ook het woord "made" bevat. We kennen ook het woord "madeliefje" of letterlijk het bloempje dat liefst in de made of weide groeit. Er is ook het "Meetjesland" of land van weiden...

Wij hebben tot nogtoe de woorden "bi" (om) en "methea" (weide) onderzocht. Laten we nu even het woorddeel "ham" of "um" uit het oorspronkelijk woord halen : bi-hamithja.

Deze vorm vinden we in Hamme, Han, Hamoir, Hamois... Vergelijk ook de Angelsaksische vormen in Buckingham, Wolverhampton (hampton = hinpden), Tottenham, Horsham, Farnham, Birmingham en honderden andere. Niet verward mag dit met het Frankische "hem" dat heim of woonplaats, nederzetting betekent.

Het suffix tja, itja duidt hier hoogst waarschijnlijk het collectief (verzamelwoord) aan dat een geheel van beemden, hammen, weiden omsluit.

Het Germaanse woord "hama" betekent omhulsel, beschutting, omheining, ontwikkeling. In het Angelsaksische is hama:deken zoals in het Middelnederlands "ham" deken, omhulsel, nageboorte (vlies) betekent.

Vergelijken we het woord "lichaam", waarin het deel "lich" = lijk = lijf = lic. Daaruit ontstond "lieteken" en dus het teken in het vlees betekent, nu bekend als "litteken".

Lic-hamo is dus het vleselijk omhulsel van de mens (lichaam). Vandaar ook dat "hemd" een omhulsel of beschutting is. In het Oudsaksisch is dit hemitha; in het Angelsaksisch is het hemetha; in het Oudhoogduits is het hemedi en in het oud-frans is het hamaide.

Het is dus niet verwonderlijk dat in het dialect "um" zowel Imde (Himetha) als hemd betekent. Het ene omsluit het lichaam, het andere omsluit de weiden, de beemden...

We durven dan ook besluiten dat Imde betekent : weiden, beemden die omsloten of omheind zijn door waterlopen, grachten of omheiningen.

Frans Meskens

BIBLIOGRAFIE

Carnoy, Les origines des noms des communes de Belgique. blz. 54, 281, 282, 300, 345, 387.

Jan Verbesselt, De Vrijheid Merchtem, blz. 331.

Jan Verbesselt, Het Parochiewezen in Brabant IV.

Jan Lindemans, Top. & Dial. XIX blz. 240 en Top. Verschijnselen V2 blz 23/45

Draye, Top. & Dialectologie, 1947, XXI, blz. 324-325

Verwijs & Verdam, Middelnederlands woordenboek.

Etymologisch woordenboek :
Vervouillie
Franck-Van Wijk

Gilde-prijskamp : het laatste woord

In Berla nr 6 verschenen foto's van de St. -Sebastiaansgilde van Meise. In ons tijdschrift nr 7 vroegen wij om Uw hulp om de twijfel weg te nemen betreffende het tijdstip waarop deze foto's gemaakt werden. De datum is nu bekend en bewezen. Wij kregen

een vriendelijk briefje waarvan hieronder afschrift. Wij respektieren de wens van onze brievenschrijver en publiceren noch naam noch adres. Tenslotte willen wij nogmaals de schrijver van harte bedanken voor zijn medewerking.

Meise, 26/9/84

Mijnheer,

'Gilde - Prijskamp' - Berla n° 7.

Hiertbij ingesloten stuur ik 26 vier photo-copy's van de Gilde broeders van Meise (rechte & verso).

1) in 1954.

2) " 1956

3) " 1960

4) 1964 - Maandag 18 Mei 1964 - L^d. Jank Stensioy

de origineelen zijn in mijn bezit.

De photo waarvan sprake in Berla n° 6, kan onmogelijk in 1960 gemaakt zijn, vermits toen nog pastoor Brauns T. in Meise N. Martinus pastoor was. Deze heren heeft ons definitief verlaten in Juli 1961 en werd opgevolgd door pastoor L. Geysen in 'geleide jaren' deze uiteenzetting is berispi als bleij van sympathie van 'Berla'.

Met de meeste achting

Oude foto's

De lezer die reageerde op onze oproep i. v. m. de prijsvraag over de St. -Sebastiaansgilde, voegde bij zijn brief enkele mooie foto's. Wij hebben er hierna een afgedrukt van de Gildebroeders welke in 1954 genomen werd. Het is meteen een mooie herinnering aan een

vroeger dorpsgezicht, en tevens hoe het groeide... Maar meer nog, daar waar de fotograaf stond, bevond zich meer dan duizend jaar geleden 'Berla', de eerste ridderhoeve van Meise waarover we het in het eerste nummer van ons tijdschrift hadden.

Prijskamp

Bezorg ons foto's van een goed herkenbaar zicht van de gemeente (een historisch gebouw, landschap, optocht, feest, ...). Voeg er het jaartal bij waarop de foto genomen werd. Indien mogelijk graag wat uitleg en stuur alles naar het welgekende adres van Berla.

Noteer dat het origineel uw eigendom blijft en op verzoek teruggestuurd wordt.

De inzender die ons de "oudste" foto bezorgt ontvangt een aangename en waardevolle verrassing. Graag voor 1 maart 1985 inzenden.

De Tien Geboden van de Vlaming

1. *Gedenk dat gij geheel uw leven
Aan het Vlaamsch den vorsten rang moet geven !*
2. *Spreek Vlaamsch in huis met maag en vrienden
Al zou zich daar een Waal bevinden !*
3. *Gij zult uw kinderen 't Vlaamsch doen eeren
En 't vooral aan uwe dochters leeren !*
4. *Daarom, indien gij wijs wilt handelen
Zend franse pensionaten wandelen*
5. *Om vreemden invloed te beletten
Koop Vlaamsche boeken en gazetten !*
6. *Spreek niets dan Vlaamsch met ambtenaren
Maar zuiver, dat zal aanzien baren !*
7. *Schrijf Vlaamsch aan al wie Vlaamsch verstaat
En aan 't Bestuur in elken graad !*
8. *Zoo gij per brief moet waren koopen
Schrijf Vlaamsch ! Winst doet alle ooren open !*
9. *Gij zult in 't Vlaamsch uw waren merken
't zal heinde en ver ons aanzien sterken !*
10. *Op handelshuis en magazijn
Behoort uw opschrift Vlaamsch te zijn !*

Toeval of niet...

Nabij de St. -Elooi kapel, langs de Hasseltbergstraat, het St. -Elooi pad en de St. -Elooiweg staan 8 huizen die hooguit 250 m van elkaar verwijderd zijn. Tot hier uiteraard niets ongewoon.

Een tijdje geleden echter kwamen de bewoners er tot een eigenaardige bevinding. In elk van deze huizen is tussen 15 en 30 januari iemand jarig. De 26ste zijn er zelfs vier jarig... dezelfde dag.

Niet te verwonderen dat op deze plek het gezegde bewaarheid wordt :
"Maak van elke dag een feestdag, dan

is het leven bijzonder mooi."

Berla wenst dan ook een gelukkige verjaardag aan de 'jarige buurt' op de Hasseltberg. Wie zijn de jarigen ?

Hortense	26.01.09
Marie-Therese	26.01.43
René (d. B)	26.01.08
René (B)	26.01.21
Claudine	27.01.40
Jan	29.01.33
Maria	23.01.20
Jean	15.01.22

Tussendoor

Tussendoor willen we onze leden verklappen dat Berla enkele zeer belangrijke projecten in 1985 zal uitvoeren. Het eerste betreft een historisch werk ter gelegenheid van de internationale Sint-Elooi viering welke in juni 1985

zal plaats hebben. Daarnaast is er voor het najaar onze heemwandeling voorzien, maar ook de organisatie van een tentoonstelling over een Zwitsers schilder welke in Meise begraven werd : E. Ganz.
Meer nieuws in onze volgende nrs.

INHOUD

- 2 Nieuwjaarsbrief
- 4 Pestepidemie te Wolvertem (1667-1670)
- 11 Een nieuw werkjaar - Voordracht Verbessert
- 12 d' Herberghe Genaemt Ste-Merten
- 13 De Kasteelklok van Bouchout
- 14 Imde - Toponymisch bekeken
- 17 Gilde-prijskamp : het laatste woord
- 18 Oude foto's - prijsvraag
- 19 De Tien Geboden van de Vlaming
- 20 Toeval of niet - Tussendoor - Inhoud

Gelukkig is uw lening minder zwaar om dragen

PERSONOONLIJKE LENINGEN EN FINANCIERINGEN

Zowel voor een financiering als voor een persoonlijke lening rekent het Gemeentekrediet aan zijn cliënten een minimumtarief aan. Om cliënt te worden, volstaat het een zichtrekening te openen, meer vragen wij niet.

Daarna hebt u zeer snel en zonder veel formaliteiten het gewenste bedrag in handen.

De agent van het Gemeentekrediet in uw buurt kan u daarover alle details geven en u de beste formule voorstellen.

Breng hem zeker een bezoek wanneer u ooit geld wil lenen. Hij zorgt ervoor dat de last van uw lening heel licht om dragen wordt.

Doyle/Dere/Bernbach 7

Gemeentekrediet
de bank op z'n best

J. Lombaerts

Agentschap MEISE

Brusselsestw 82

tel 269 11 93

T. Van Praet

Agentschap WOLVERTEM

Hoogstr 6a

tel 269 00 74

BERLA wordt gesteund door de

ASLK

ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS

**De bank die u een voetje voor geeft
in het leven.**

— A S L K KANTOREN TE MEISE EN WOLVERTEM —

VERZEKERINGEN

Roger MOERENHOUT
Kardinaal Sterckxlaan 147
1881 Meise (Oppem)
tel: (02) 269.74.99

**DE NOORDSTAR
EN BOERHAAVE N.V.**

de eerste vlaamse
verzekeringsmaatschappij

gent 091/25 75 15

kulturele stichting NOORDSTARFONDS v. z. w.